

võis nõukogude komöödiates tüütuseni näha. Kadakas seevastu on oma pärane ehteestilik tüüp, esimese põlve linlane. Vähe sellest, et ta kipub puhkuse ajaks kodupaika – ta kaotab seal täielikult oma urbanistliku identiteedi.

„Noores pensionäris” Nõmmik endale rolli ei võtnud. Ometi leidub isiklikku selleski. Balletitantsija karjääri oli läbi teinud ju Nõmmik, mitte seda kehanud Abel. Nii et jälle viskas Nõmmik Abeli vette ja õpetas ise kaldalt.

Nõmmik ise ütles ühes telesinimises: „Mina, nagu teile teada, ei esinda ei teravat satiiri ega pehmet huumorit. Mina tavaliselt esindan lihtsalt lollust.” Aga kui palju on maailmas lolluse arvel tehtud nii kibedat pilget kui ka mõnusat nalja! Küllalt sageli jõudis nendeni ka Nõmmik.

Muretu rohutirts. Juubeli puhul näitas ETV Vahur Kersna saadet „Rohkem kui Äрни”. Hea saade oli, alates juba informatiivsest, emotsionaalsest ja tabavast pealkirjast. Jätkus ülistamist, aga kriitilised noodid olid sellega tasakaalus. Saade oli ka keskendatud: enim pälvis tähelepanu Nõmmiku töö muusikali- ja operetlavastajana, põhjuseks seda ala suurepäraselt tundvad intervjuueeritavad: Helgi Sallo, Arne Mikk, Voldemar Kuslap, Ago-Endrik Kerge jt.

Mitmes punktis tuletas „Mitte ainult Äрни” meelde suvist Kiidjärve vabaõhumuusikali Kalmer Tennosaarest „Vana klaver ehk Suusa baasis on tantsupidu”. Mõlema keskmes oli oma hiilgeajal rahva lemmik olnud meelelahutaja, mõlemad enam-vähem ühevanused. Mõlemat huvitas vanaduspäevadeks raha või likviidse vara kogumine sama vähe kui La Fontaine'i valmi rohutirtsu. Kumbki ei kohane nud pärast Eesti taasiseseisvumist ja enda võimete tipust langemist uute oludega. Mitte et Kalmer Tennosaar oleks pidanud edasi laulma ja Nõmmik estradil esinema. Võib ju vahelduseks midagi rahulikumat ette võtta: portselanimaali, memuaarid, koera- või lillekasvatuse, õpetajaameti rahulikus maakoolis, rikkast vanaprouast armukese jne. „Kui sa suvel laulu löid, talvel tantsida ju võid...”

Nii muusikali kui ka saate lõppfaasis pingutati sentimentaalsusega nii palju üle kui võimalik. Armastatud artisti elule jalgujäämine, nii vaimne kui ka tervise allakäik, surm ja mälestus. Eks mõlemal mängis oma osa saatuslik faktor. Tennosaarele ei kirjutanud keegi enam korralikke laule ja Nõmmik oli juba niivõrd Ärnisse langenud, et polnud võimalik välja rabeleda. Väga sarnane meelolu sidus kaht episoodi: Tennosaare soovi teha 1988. aastal ETV-s saatesarja Itaalia estradimuusikast ja Nõmmiku veidi hilisemat soovi tuua lavale muusikal „Kevade”. ETV-s projekt läbi ei läinud, Estonias läks. Esimene variant oli kindlasti parem, kuid mõlemad mõjusid laulva revolutsiooni ja iseseisvusvõitluse taustal kohatult.

Iga normaalne inimene püüab nii kaua kui võimalik elada mugavustsoonis ja selle piire kaitsta. Tennosaare ja Nõmmiku tsoonid olid eriti avarad ja kõrged ning kestsid kaua. See-eest varisesid need järsku ja täielikult.

Jäi Kärna Äрни varju. Mida populaarsemaks muutus Kärna Äрни, seda rohkem kadus tema taha Sulev Nõmmiku persoon. Juhtus umbes samasugune lugu nagu Mary Wollstonecraft Shelley romaanis dr Frankenstein ja tema loodud koletisega.

Nõmmik on surnud. Kärna Äрни surma teadet ma näinud ega lugenud ei ole. Nii et ta võiks vabalt meie keskel edasi elada ja oma teisiku juubeli puhul klaasikese tõsta. Kuid mis elu see oleks? Umbes 90-aastasena kuuluks ta kõige ohtlikumasse koroonariskirühma. Ja eneseisolatsiooni seda rahutut hinge toppi-

Mida populaarsemaks muutus Kärna Äрни, seda rohkem kadus tema taha Sulev Nõmmiku persoon.

da ei saaks. Koperdaks ikka Uduvere poodi, hing maskiga kaelas, ja tuletaks vanu aegu meelde. Võib-olla koguni Shelley parimas laadis: „Saatsin hukatusse oma looja, kes inimeste seas kõige rohkem armastust ja imetlust väärilis; jälitasin teda, kuni ta paratamatult kokku varises. Siin ta nüüd lamab surnuna, kaame ja

külm. Te vihkate mind, kuid teie põlgus pole võrreldav sellega, mida ma ise enda vastu tunnen.”

Ei oleks mõnus lugeda pealkirja „Kärna Äрни juhitaval hingamisel”. Küllap on parem, et Uduvere vanamees taandus avalikkusest juba siis, kui kadusid kolhoosid, kolhooside rahakotid ja peotuju.

Parem on lõpetada Aadu Kadaka hinnanguga: „Mina olen nüüd küll inimene, aga sooga oleks paras jäneseid lasta.” See kõlab täiesti tänapäevaselt, isegi mõne praeguse poliitiku ütlemiste taustal. ●

Koomikutepaar Ervin Abel ja Sulev Nõmmik oli rahva seas sama populaarne kui praegu Ott Sepp ja Märt Avandi.

FOTO: MAALEHE ARHIIV

FOTO: SVEN ARBET

„Kuule, mina raadi-ummi-kuulaja, Uduvere vanamees jälle süü! Oi

Sa jee-ruum-jeeruum, mis ma nüüd ütlen! See Nõmmik, see Sulev käis eile mo juures, Sehnased kroosamanna värvit hivad olid selgas ja ta ütles nii küt peasekretäre, et vaada Äрни, mida on mooga teinud progre-progressasiivne elulaad. Paradiisis, Jaaah.”

Sulev Nõmmik

HVALGU 92

Heinz Valgu järelehüüe 1992. aastal surnud Sulev Nõmmikule

Valgustajast lavastajaks

- Sulev Nõmmik (1931–1992) on mänginud filmides ning lavastanud ülimenukad telemängufilmid „Mehed ei nuta” (1968), „Noor pensionär” (1972) ja „Siin me oleme!” (1979).
- Aastail 1947–1992 töötas Nõmmik Estonia teatris – algul valgustajana, hiljem balletitantsija ning näitleja, näitejuhi ja lavastajana.
- 1969. aastal lavastas ta muusikali „Pipi Pikksukk”, mis püsis Estonia repertuaaris 25 aastat ja mida esitati üle 400 korra.
- Estradinäitlejana oli Sulev Nõmmik kõige tuntum Kärna Äрни rollis. Oma estradikavu esitas ta algul koos Vello Viisimaaga, hiljem palju aastaid Ervin Abeliga.

Jälle viskas Nõmmik Abeli vette ja õpetas ise kaldalt.